herpy

GEKKOER

Sphaerodactylus nigropunctatus

En dagaktiv dverggekko fra Bahamas og Cuba som måler 3-4 cm fra snute til kloakk. Kjønnene ser svært forskjellige ut: hunnene har mørke tverrbånd på lys bunn, mens hannene er prikkete og kan lyse gule til oransje. Arten er delt i mange underarter, og nesten hver øygruppe har sin egen form.

Familie: Sphaerodactylidae Engelsk: Black-spotted least gecko Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**3-4 cm** snute-kloakk-lengde
Levealder	**10-20 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Bakkelevende**
Biotop	**Tørrskog og regnskog**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**20 × 20 × 30 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Varmeplass	**29-32 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**60-70 %**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 1
Kosthold	**Insekter og små leddyr (spretthaler, bananfluer)**
Holdes	**Alene eller parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**1 egg**
Inkubasjon	**80-90 dager** ved 24-28 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Sphaerodactylus nigropunctatus er en av de større dverggekkoene. Voksne dyr måler 3-4 cm fra snute til kloakk, og med halen blir de 6-7 cm. Den største underarten, *S. n. strategus* fra det sørøstlige Cuba, når 40 mm fra snute til kloakk, mens de øvrige formene blir høyst 37 mm. Artsnavnet er latin og betyr svartprikket.

Kjønnene er lette å skille fra hverandre. Hunnene og ungene har tre til fire mørke tverrbånd over kroppen på en lysegrå til brunlig bunn, en mørk tegning på hodet og en hale med svarte og hvite bånd. Hannene mister båndene og er brune til gulaktige med svarte prikker; hos flere former lyser de gule til oransje. Under tærne sitter det hefteflater, så gekkoen klatrer på glass.

Arten er delt i elleve underarter, blant andre *S. n. flavicauda*, *S. n. decoratus*, *S. n. gibbus*, *S. n. granti*, *S. n. strategus* og *S. n. ocujal*. De skiller seg i farge, tegning og størrelse og er vanskelige å kjenne fra hverandre. Flere av dem ble beskrevet under navnet *Sphaerodactylus decoratus*, som i dag regnes til denne arten. Dyr til avl bør derfor alltid følges av opplysninger om underart og funnsted.

Utbredelse og leveområde

Sphaerodactylus nigropunctatus lever på Bahamas og Cuba. På Bahamas finnes den på Great Bahama Bank, blant annet på Andros, Bimini-øyene, Berry-øyene, New Providence, Eleuthera og Exuma-øyene, og dessuten på Long Island, Cat Island, Little San Salvador, Rum Cay, Ragged Island og Cay Sal Bank.

På Cuba finnes den på kayene i Sabana-Camagüey-øygruppen, i Sierra de Cubitas og fra det nordøstlige Camagüey gjennom Holguín og Granma til Guantánamo, også langs den sørøstlige kysten. Nesten hver øygruppe og region har sin egen underart, og flere av dem går over i hverandre der utbredelsesområdene møtes.

> **Naturlig utbredelse:** Bahamas og Cuba.

LEVEOMRÅDE

Sphaerodactylus nigropunctatus lever i lavlandet på kalksteinsøyer med tropisk klima. På Bahamas finnes den særlig i løv og nedfalne palmeblader i strandkrattet bak dynene, i kystnært kalksteinskratt og tørt kratt, under steiner i skygge og i steinrøyser inne på øyene. På Cuba lever den både i tørre strøk, der den søker seg til fuktige og skyggefulle flekker, og i fuktig skog, for eksempel i råtnende stammer.

Arten foretrekker skygge og et fuktig mikroklima, også der landskapet rundt er tørt. Den er aktiv om dagen og ferdes mest på bakken mellom løv, steiner og skjul. Klimaet er varmt hele året med en regntid om sommeren og en tørrere og litt kjøligere vinter.

Stell

TERRARIET

Det finnes bare lite kunnskap om stell av *Sphaerodactylus nigropunctatus*. Arten holdes og oppdrettes i små terrarier som andre dverggekkoer, men tallene for temperatur, luftfuktighet, rugetid og levealder er lånt fra den bedre kjente *Sphaerodactylus elegans*. *Sphaerodactylus torrei* fra samme del av Cuba stiller de samme kravene.

Et par kan holdes i et terrarium på 20 × 20 × 30 cm (lengde × bredde × høyde). Et større terrarium, for eksempel 30 × 30 × 30 cm, gir plass til flere mikroklimaer og mer løv. Gekkoen lever på bakken, så grunnflaten betyr mer enn høyden.

Bunnen er det viktigste: kokosfiber blandet med jord uten gjødsel og litt sand, dekket av et lag tørre blader, for eksempel av eik, bøk eller mandeltre. En bioaktiv bunn med spretthaler og små bokrebs holder bunnen ren og gir ekstra mat. Legg ut korkbark, korkrør, flate steiner og kvister, og plant små klatreplanter som pothos eller krypfiken, så det blir mange gjemmesteder og ulike mikroklimaer. Tunge steiner skal stå direkte på bunnen, så dyret ikke blir klemt hvis det kryper inn under dem.

Lokket skal være av fint nett og slutte tett, for både gekkoene og de små fôrdyrene slipper ut gjennom selv små sprekker. Et helt åpent nettlokk tørker terrariet for fort ut, mens et helt lukket lokk gir mugg; et mindre nettfelt er et godt kompromiss.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon Les mer: Terrarieoppsett og bioaktiv bunn Les mer: Fôrdyr: hold og avl

TEMPERATUR

Hold *Sphaerodactylus nigropunctatus* ved 24-28 °C om dagen, og la temperaturen falle til 18-22 °C om natten. En liten varmeflekk på 29-32 °C under en svak lampe med termostat kan gis, men den er ikke nødvendig, og dyret må alltid kunne trekke seg ned i et kjøligere og fuktigere løvlag.

I de fleste norske hjem er det ikke behov for ekstra varme om sommeren. Om vinteren kan en svak varmematte på siden av terrariet, styrt av en termostat, være nok. Varm aldri opp hele bunnen, for da tørker løvlaget ut. Mål temperaturen med et digitalt termometer nede ved bunnen og ikke bare i lufta. Et dyr som blir sittende framme i de varmeste timene, har det for varmt eller for tørt.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal ligge på 60-70 %. Sprøyt terrariet hver eller annenhver dag, gjerne morgen eller kveld, slik at det sitter dråper på blader og ruter som dyrene drikker av. Nede i løvlaget skal bunnen være fuktig hele tiden, men ikke våt, og overflaten skal tørke opp i løpet av noen timer, ellers kommer det mugg.

En svært lav vannskål, gjerne fylt med småstein, kan stå framme. En dyp skål er en drukningsfelle for et så lite dyr. Et hygrometer viser om fuktigheten holder.

LYS OG UVB

Gekkoen er dagaktiv, men holder seg i skygge og i løvlaget. Ha lyset på omtrent 12 timer om sommeren og 10-11 timer om vinteren, og hold natten mørk. Er det levende planter, trengs det en LED-plantelampe. Unngå spotlamper, som varmer og tørker ut terrariet.

Behovet for UVB er ikke undersøkt for *Sphaerodactylus nigropunctatus*. Siden dyret lever i skygge, passer Ferguson-sone 1: et svakt UVB-rør for skyggedyr over den ene enden av terrariet og rikelig med gjemmesteder, så dyret selv kan velge.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Dyrene er insektetere og tar bare svært små byttedyr. Unger skal ha spretthaler, små bananfluer (*Drosophila melanogaster*), nyklekte siriss og små bokrebs. Voksne tar siriss på 3-6 mm, store bananfluer (*Drosophila hydei*), små bokrebs og små larver av svart soldatflue. Fôrdyrene må ikke være større enn dyrets hode.

Unge dyr fôres hver dag og voksne annenhver dag, så mye som de spiser på noen få minutter. Bytt mellom flere typer fôr. Dryss fôrdyrene med kalk ved hver fôring og med et multivitaminpulver med D3 annenhver til hver tredje gang. Det kan være mer krevende å skaffe nok smått fôr enn å stelle selve dyrene, så sørg for en fast forsyning av spretthaler og små siriss før dyrene flytter inn.

Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Hold *Sphaerodactylus nigropunctatus* enkeltvis eller som et par. Hanner må ikke settes sammen, fordi de slåss, og hos flere dverggekkoer er også hunner uforenlige. Skill dyrene ved tegn på kamp.

Gekkoen er rask og sky og tilbringer mye tid i løvet, så den kan være vanskelig å få øye på. Den er for liten og skjør til å håndteres og kan slippe unna gjennom selv små åpninger. Flytt den ved å la den krabbe opp i en liten beholder, og arbeid rolig når du rører ved bunnen.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Kjønnene er lette å kjenne som voksne: hunnene beholder de mørke tverrbåndene fra ungdommen, mens hannene blir prikkete og ofte gule til oransje. Alderen ved kjønnsmodenhet er ikke dokumentert. Vent til dyrene er fullt utvokste og har fått de voksnes farger før de settes sammen til avl.

PARRING

Et godt fôret par i et terrarium med mange gjemmesteder yngler vanligvis uten særlig hjelp. Paringsatferd og årstidsrytme er ikke dokumentert for *Sphaerodactylus nigropunctatus*. Kort ned lyset litt om vinteren; det passer til den tørrere og litt kjøligere vinteren i utbredelsesområdet. Pass på at hunnen ikke blir jaget, og skill dyrene hvis hun blir bitt.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger ett egg om gangen, slik det er typisk for slekten, og gjentar det med noen ukers mellomrom når hun får rikelig med fôr. Egget er lite, hvitt og hardskallet og legges i bunnen, i løvet, under bark eller i hule stengler. Tørre stengler av parkslirekne, satt opp langs veggen, blir gjerne brukt.

Eggene kan være vanskelige å finne. Hos flere dverggekkoer jager ikke de voksne ungene, men det er ikke dokumentert for *Sphaerodactylus nigropunctatus*, så det er best å flytte eggene til en rugemaskin.

INKUBASJON

Egget klekkes etter omtrent 80-90 dager ved 24-28 °C. Flytt det i samme stilling som det ligger i, til en liten boks med luftehull og et lett fuktig substrat som vermikulitt eller perlitt, og hold lufta i boksen fuktig, så egget ikke tørker ut. Skallet er hardt, og egget må ikke ligge vått. De nyklekte ungene er svært små og tørker lett ut, så de må straks over i en fuktig oppdrettsboks.

OPPDRETT AV UNGER

De nyklekte ungene er svært små og har samme båndete tegning som hunnene. Oppdrett ungene i en liten, tett boks, for eksempel en plastboks på omtrent 1 liter med små luftehull, med samme innredning som de voksnes: fuktig kokosfiber, løv, gjemmesteder og en liten plante. Sprøyt daglig. Første fôr er spretthaler og de minste bananfluene, som skal være tilgjengelige hele tiden. Hos noen dverggekkoer kan unger gå sammen i små grupper, men det er ikke dokumentert for denne arten, så det er best å holde dem hver for seg, og skille dem straks hvis det blir uro.

Helse og vanlige feil

De fleste problemer skyldes feil forhold. De typiske feilene er:

- For tørt terrarium. Kroppen er så liten at dyret tørker raskt ut. Sløvhet, innsunkne øyne og rynkete hud er tegn på uttørking.
- For vått terrarium uten luftskifte, som gir mugg og hudproblemer.
- For lite kalk og D3-vitamin, særlig hos unge dyr og hunner som legger egg.
- For store fôrdyr eller bare én type fôr.
- Tunge ting som dyret kan bli klemt under.
- Slåssing mellom voksne dyr. Skill dem ved bitt eller skader.

Et friskt dyr er aktivt, har klare øyne og en fyldig hale. Dyret er for lite til å behandle selv. Kontakt en veterinær med erfaring med krypdyr hvis gekkoen går ned i vekt, ikke spiser eller sitter sløvt framme hele dagen.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.